

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

داکتر میر عبدالرحیم عزیز

۲۱ نومبر ۲۰۱۶

تعمیق روابط ستراتیژیک مسکو و اسلام آباد

ما شاهد تغییرات عمده در صحنه سیاست جهانی هستیم. پیمان ها عوض می شوند و روابط کشور ها دچار نشیب و فراز می گردند. در جهان فعلی هر نا ممکن به امکان مبدل شده است. همانطوری که نظام ها در حال فروپاشی است، روابط کشور ها هم طور جدی تغییر شکل خورده است. نزدیکی مسکو و اسلام آباد که تا چند سال قبل قابل تصور نبود، ممکن است سرانجام به یک مثلث ستراتیژیک میان مسکو، بیجینگ و اسلام آباد منجر شود که نه تنها جنوب آسیا، بلکه توازن سیاسی و نظامی شرق دور را هم تحت تأثیر قرار خواهد داد. بازنده اصلی در این بازی ستراتیژیک افغانستان ضعیف و مستعمره خواهد بود.

روابط ستراتیژیک در جنوب آسیا و شرق دور در حال تغییر خوردن است. فیلیپین دوست و متحد ستراتیژیک امریکا نسبت تنش در روابط این دو کشور، حال به سوی چین گرایش نشان داده و شاید آسیای محوری امریکا را به ناکامی مواجه سازد. هند، متحد ستراتیژیک شوروی سابق در جریان جنگ سرد به سوی امریکا میلان دارد و حامی روش آسیا محوری امریکا در محاصره کردن چین است. پاکستان دوست و متحد جنگ سرد امریکا، به مسکو نزدیک می شود که در نتیجه روابط نظامی و سیاسی روسیه و پاکستان عمق بیشتر خواهد یافت. سرعت نزدیکی مسکو و اسلام آباد سریع تر است، چنانچه بین ۲۴ سپتمبر و ۱۰ اکتوبر سال ۲۰۱۶، قوای هر دو کشور مانور مشترکی را به راه انداختند که در دهه ۷۰ و ۸۰ جزء موهومات به شمار می رفت.

سردی در روابط امریکا و پاکستان، عامل عمده بازنگری در سیاست خارجی پاکستان است. تحریم ارسال اسلحه از جانب امریکا و فشار های اقتصادی که بر پاکستان اعمال می شود، سبب شده است که اسلام آباد در جست و جوی یک قدرت دیگر جهانی باشد که بتواند نیازمندی های نظامی و تکنالوژی خود را تکافو نماید. روسیه بهترین کاندید برای پاکستان است که به علاوه چین، یک قدرت دیگر را هم با خود یکجا سازد. پاکستان آرزو دارد که روابط اقتصادی اش با کشور های آسیای مرکزی گسترش پیدا نماید که در این خصوص موافقت و همکاری روسیه حتی است. اسلام آباد همچنان به اسلحه پیشرفته روسی چشم دوخته است چنانچه گزارش ها می رساند، اسلام آباد به خریداری طیارات جنگی سو ۳۵ (SU-35) علاقه مندی نشان داده است.

می دانیم که روسیه در حال کنونی در اروپا در مضیقه قرار دارد و فضای تنفش در این قاره روز به روز ضیق تر می شود. هند دیگر آن متحد ستراتیژیک دیروزی مسکو نیست که روسیه بالایش حساب نماید. پس پاکستان در جنوب

آسیا یک محل مناسب برای توسعه مناسبات روسیه در منطقه و ماورای آن محسوب می گردد. رسیدن به آب های گرم بحر هند که یکی از آرزو های روسیه تزاری و شوروی سابق بود که افغانستان هم قربانی آن شد، اکنون بی تکلیف برای مسکو میسر خواهد شد. بعد از تعمیق روابط روسیه با پاکستان، کشتی های نظامی و تجارتي روسیه قادر خواهند شد که در بنادر کراچی و گوادر لنگر اندازند و از آنجا به سوی شرق دور در حرکت بیفتند. قوای بحری نمبر ۷ امریکا که بعد از جنگ جهانی دوم حاکم بلا منازع اقیانوس آرام و بحیره چین بود، منبعا آسایش سال های قبل را نخواهد داشت، بلکه توسط قوای بحری چین و روسیه به مبارزه دعوت خواهد شد. مقوله "بازی بزرگ" در جنوب آسیا و شرق دور در حال تکوین است.

عمق روابط ستراتیژیک روسیه و اسلام آباد با مانور مشترک نظامی هر دو کشور بین ۲۴ سپتمبر ۲۰۱۶ و ۱۰ اکتوبر سال جاری، بیشتر شد و مسکو و اسلام آباد را بیشتر با هم نزدیک ساخت. دلچسپ این که این مانور نظامی در ایالت خیبر پختونخواه اجراء گردید. در این مانور نظامی، انواع سلاح ها به شمول طیارت جنگی جی اف ۱۷ (JF-17) پاکستانی و هیلوکوپتر های ام ۳۵ (M-35) روسی مورد استفاده قرار گرفتند. همچنان یک کندک پیاده نظام روسی و ۵۰۰ تن عسکر پاکستانی در این مانور شرکت نموده بودند. دولت هند طی یادداشتی قبلاً به مسکو اطلاع داده بود که روسیه باید از هر گونه مانور نظامی با پاکستان بپرهیزد، اما مسکو در طرح عملیاتی خود ثابت قدم ماند. در عین وقت مسکو به دهلی جدید اطمینان داد که این مانور به هیچ شکلی متوجه دهلی و یا کدام کشور دیگری نیست. باید خاطر نشان ساخت که بعد از تجاوز شوروی به افغانستان، این بار اول است که قوای نظامی روسیه وارد جنوب آسیا می شود، ولی این بار به دعوت پاکستان که محل گروه های جهادی ضد تجاوز شوروی سابق بود. دلایلی که روسیه را وادار به نزدیکی به پاکستان ساخته است، عبارت اند از:

۱. روسیه برای فروش اسلحه خود ضرورت به بازار و مشتری دارد که پاکستان یکی از آن مشتریان است.
۲. روسیه سعی می ورزد که نفوذ امریکا و اتحادیه اروپائی را در منطقه کم سازد و به عوض نفوذ خود را پخش نماید. روزنه اسلام آباد این امید را در دل مسکو جای داده است.
۳. برای فرار از تعزیرات اقتصادی و سیاسی غرب، روسیه به یک مجرای دیگر نیاز دارد. روابط نیک با پاکستان مسکو را در این خصوص کمک خواهد کرد.
۴. روسیه می خواهد به سیاست خارجی خود ابعاد تازه ببخشد.
۵. روسیه نگران گسترش مراکز نظامی امریکا در حوزه اقیانوس آرام است و می خواهد که از نزدیک فعالیت های نظامی امریکا را زیر نظر داشته باشد. اگر روسیه قادر به استفاده از بنادر کراچی و گوادر گردد، مسکو در منطقه دست بالا خواهد داشت.

دلایلی که پاکستان را به روسیه نزدیک ساخته است، عبارت اند از:

۱. پاکستان آرزو دارد که بیش ازین متکی به غرب نباشد.
۲. اسلام آباد اعتماد خود را بر واشنگتن از دست داده و دوستی امریکا را موسمی می داند. بنابراین، اسلام آباد در صدد یافتن دوستان جدید است.
۳. گرایش هند به سوی امریکا باعث شده است که پاکستان هم به روسیه نزدیک شود تا به عقیده اسلام آباد توازن ستراتیژیک در منطقه برقرار گردد.
۴. بحران انرژی در پاکستان، اسلام آباد را وادار ساخته است که از کشور های آسیای مرکزی کمک بخواهد که بدون همکاری روسیه نا ممکن است.

۵. اسلام آباد به همکاری روسیه نیاز دارد، خصوصاً زمانی که قوای خارجی افغانستان را کلاً ترک بگویند. روسیه و پاکستان در افغانستان منافع سیاسی، اقتصادی و استخباراتی دارند که حفظ آن منافع مستلزم همکاری این دو کشور است.

۶. پروژه پایپلاین گاز ترکمنستان، افغانستان، و هند (تاپی) که این کشورها را به هم وصل می کند، مستلزم همکاری روسیه خواهد بود.

هنوز خیلی زود است که جدائی کامل پاکستان را از امریکا اعلام بداریم. پاکستان مخلوق غرب است که چندین دهه متحد نظامی و ستراتیژیک امریکا و برتانیه بوده که تا اکنون هم ادامه دارد. اسلحه و دوکتورین نظامی پاکستان هنوز هم امریکائی است و سالها طول می کشد که اردوی پاکستان بتواند با صرف میلیارد ها دالر در خود تغییرات کیفیتی وارد نماید. تصور نمی شود که مقامات پاکستان به این زودی از امریکا رو برگردانند و به یک بارگی در دامن روسیه ناتوان بیفتند. این نوع مانورها می تواند جدی تلقی شود، اما نباید آن را ختم یک دور کامل تاریخ دانست. بازنده واقعی درین بازی بزرگ، افغانستان خواهد بود که کمترین پشتوانه سیاسی و نظامی ندارد. اگر فرض شود که افغانستان متحد نظامی امریکا خواهد شد، این کشور چه می تواند برای امریکا انجام دهد؟ یک کشوری که نتواند مردم را خود را سیر نماید و برای نفوس خویش خانه و نان تهیه نماید، چه ارزش ستراتیژیک در اتحاد با سایر کشورها خواهد داشت، مگر این که در خدمت صد درصد همان کشور باشد. صرف نظر از به یغما بردن منابع طبیعی افغانستان و استفاده از خاک کشور برای مقاصد نظامی در منطقه، افغانستان مستعمره هرگز توانائی این را نخواهد داشت که امریکا را کمک نظامی نماید. در حالی که موقعیت جغرافیائی پاکستان این فرصت را برای روسیه میسر خواهد ساخت که در آب های گرم بحر هند "قدم" بگذارد و با چین یکجا امریکا را به مبارزه بطلبد.